

PAGARBA KAIP ĮVEIKOS MECHANIZMAS VISUOMENĖS SKIRČIAI MAŽINTI

*Audronė Luneckienė
Biudžetinė įstaiga Vilniaus „Vilko pėdos“ namai
lunadre@yahoo.com*

Tyrimo tikslas - identifikuoti veiklas, kurios skatina socialinę atskirtį patiriančius asmenis palaikyti prasmingą sąveiką su kitais visuomenės/bendruomenės nariais.

Tyrimo metodas - pusiau struktūruotas kokybinis interviu, atliktas pagal planą (klausimyną). Metodas leidžia išsamiau sužinoti informantų nuostatas, įsitikinimus, suvokimą, atskleisti vertybes, išsiaiškinti poreikius. Interviu, paremtu lanksčiu pokalbiu, buvo siekiama ne tik gauti duomenų, tačiau ir suprasti, fiksuoti verbalinę ir neverbalinę informaciją. Tyrimo metu paslaugų gavėjai prisiminė praeities išgyvenimus, reflektavo dabartį ir apmąstė ateitį, atsiskleidė individualią patirtį, mokėsi akcentuoti ir nuosavas patirtis, susivokti „kokia mano problema, kas nutiko mano gyvenime“.

Tyrimo rezultatai. COVID-19 pandemijos laikotarpis „apnuogino“ eilę socialinių problemų. Kokybinis tyrimas padėjo identifikuoti veiklas, kurios skatina socialinę atskirtį patiriančius asmenis palaikyti prasmingą sąveiką su kitais visuomenės/bendruomenės nariais. Paslaugų gavėjai atskleidė, kad nori įsitraukti, būti svarbiais, matomais, priklausyti žmonių grupei/ bendruomenei. Suvokimas, kad priklausai bendruomenei, kelia savivertę. „Ištremdami“ žmones iš visuomenės, stigmatizuodami, užklijuodami etiketes, atimame esminį įrankį, kuriuo jie kuria prasmę ir santykius. Socialiniai darbuotojai siekia pašalinti „mus“ ir „juos“ skiriančią ribą, kurti įgalinančią aplinką, kuri skatina orientuotis į asmenį ir mažinti galios santykius bei didinti įgalinimą. Paslaugų gavėjai dalinosi patirtimi, „kokia mano problema, kas nutiko mano gyvenime“. Tiriant atsiskleidė, su kokiais sunkumais susiduria paslaugų gavėjai, kaip jie vertina gaunamas paslaugas. Gauti duomenys padėjo planuoti paslaugų teikimo procesą bei vertinti rezultatus, tobulinti veiklos rezultatų apskaičiavimo įrankius, įtraukti paslaugų gavėjus į paslaugų teikimo procesą.

Tyrimo išvados. Siekiant padėti paslaugų gavėjams susikurti asmeninę gerovę, reikia skatinti juos apibrėžti gyvenimo kokybės sričių prioritetus, formuluoti tikslus. Tikslinga organizuoti saviugdą užsiėmimus, kurių metu mokysis naujų gyvenimo patirčių, kuriant socialinius ryšius, siekiant pokyčio savęs vertinime. Svarbu siekti, kad būtų patenkintas paslaugų gavėjų saviraiškos poreikis, stiprinama savivertė, įprasmintas laiko užimtumas, įtraukiant juos į socialinės atsakomybės bei savanoriškas veiklas.

Raktiniai žodžiai: visuomenė, atskirtis, įveika.